

СЕКЦІЯ 4. Когнітивні аспекти порівняльного літературознавства, типологічного і зіставного мовознавства та теорії і практики перекладу в навчанні студентів іноземних мов

*Авраменко Наталія Володимирівна,
Тернопільський національний економічний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ ЛОНДОНАНА ЗЛАМІ XIX – XX СТОЛІТЬА ЇХ ЕВОЛЮЦІЯ У ПЕРШІ ДЕСЯТИЛІТТЯ XX СТОЛІТТЯ

Розмірковуючи про 1890-і роки у літературі Західної Європи як про роки зародження і розквіту естетизму, декадансу (з його неповторним *fin-de siècle*) та символізму, приходимо до висновку, що пізній Вікторіанський авангард був напрочуд потужним, багатим на колористику та щедрим на магнетизм. Що стосується Англії, то тут свій літературний та літературознавчий хист сповна зуміли розкрити і В.Б.Сйтс [4], і Е.Доусон [1], і Дж.Джонсон [2], і А.Саймонз [3].

Поети авнгарду цікаві передовсім тим, що, відкидаючи традиції, притаманні Вікторіанській епосі, ввели в літературний обіг та освоїли нові методи, які згодом стали визначальними у творчості поетів-модерністів. Умисно нехтуючи усталені правила у літературі XIX століття, поети, натхненні естетизмом, відкидали не лише традиційні поетичні прийоми та форму, вони нехтували сам спосіб сприйняття дійсності, його дух, характер та ідеали.

Під кінець XIX століття спостерігається домінування песимістичних настроїв у сприйнятті дійсності: осягнення світу та трактування історії – трагіко-песимістичні; акцентується посилений вплив факторів підсвідомості на поведінку людини протиставно до контролю свідомого мислення в людській життєдіяльності; поширюються скептицизм та нігілізм; відбувається постійний пошук ірраціональних та надприродних способів пізнання світу та пошуку істини.

Своїм походженням авангард багато в чому завдячує загальній негачії літературної традиції тогочасної доби: це було не стільки пост-, як анти-Вікторіанство. Авангард розвинув бунт Свінбурна, пре-рафаелітів і Морріса. Як Свінбурн, так і Пейтер, і Вайльд звертались до літератури Франції у пошуку моделей про що і як писати, а іноді – і як жити.

Підсумовуючи в загальних рисах характерні особливості літературних напрямів того часу, можемо сказати, що письменник – прибічник естетизму дотримувався не тільки доктрини автономності мистецтва, але також його домінування над іншими людськими благами. Мистецтво чи краса могли перетворитися на об'єкт жертвовної відданості, оскільки перетворювались на найвищу мету людського існування.

Декаденти утверджували автономність мистецтва більш радикально, аніж інші їхні колеги по перу в силу того, що наповнювали розуміння сутності мистецтва своїм власним змістом, або, швидше, своїм ставленням до цієї сутності.

Символісти 90-х років XIX століття спирались у своїй ідеології на філософію неоплатоністів, захоплювалися ідеями Джордано Бруно, окультними знаннями, вченнями алхімії. Символісти сподівалися дізнатися, як саме за допомогою символів розум може сугестіювати, пробуджувати у свідомості нову реальність, що знаходиться за межею рутинності та життєвих турбот.

Імпресіонізм, в свою чергу, взяв на озброєння філософські погляди скептиків і релятивістів, які стверджували, що ніщо не може бути інформативно пізнаваним в своїй суті, а людині передаються враження певного спостерігача, отримані від певних взаємовідносин з об'єктом. Усе в зовнішньому світі людини – плінне, а єдине, що існує – це мить, така ж швидкоплинна та минуча. Людина здатна передавати тільки свої враження – навіть коротке споглядання чогось евокує певні почуття.

Підсумовуючи вищевикладене, приходимо до висновку, що літературні традиції Вікторіанської епохи стали для наступного покоління митців тим базовим знанням, заперечення якого призвело до появи англійського авангарду, до якого входили і дендизм, і декаданс, і символізм з імпресіонізмом. Кожна з цих течій зуміла створити свою «надбудову» на ґрунті заперечення, у якій чітко простежувались і відповідне естетичне наповнення, і стиль, і образність. Таке різноманіття літературних течій усе ж мало і спільну рису – утвердження автономності та самоцінності мистецтва.

Література

1. Dowson 1896: Dowson E. Verses. – London, 1896. // <http://onlinebooks.library.upenn.edu/webbin/book/lookupname?key=Dowson%2C%20Ernest%20Christopher%2C%201867-1900>.
2. Johnson 1917: Johnson J. Fifty Years and Other Poems, Cornhill, 1917, AMS Press, 1975.
3. Symons 1960: Symons A. The symbolist movement in literature. – London, 1960.
4. Yeats 1961: Yeats W.B. Essays and introductions. – London: Macmillan publishing company, 1961.- 246 p.

*Бабій Людмила Богданівна,
Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка*

КОНЦЕПТОСФЕРА РОМАНУ ДОРІС ЛЕССІНГ «THE SUMMER BEFORE THE DARK»

Сучасні пріоритети у лінгвістичних дослідженнях відбиваються у взаємозв'язку культура-мова-людина, який визначає вектори вивчення